

.....
Mokyklos pavadinimas

.....
Data

.....
Mokyklos adresas

Siunčiama E-PAŠTU

El. pašto adresas: .....

DĖL PRIVALOMŲJŲ REIKALAVIMŲ TAIKYMO PADARINIŲ VAIKO SVEIKATAI

Gerbiamieji,

Šiuo raštu kreipiamės į Jus kaip švietimo įstaigos vadovybę su prašymu atsižvelgti į šiame dokumente pateiktą prašymą, įvertinti jame išdėstytus argumentus bei imtis visų įmanomų priemonių tam, jog būtų galima užtikrinti maksimaliai sveiką Jūsų vadovaujamos švietimo įstaigos aplinką – sumažinti galimus padarinius vaiko sveikatai ir tokius padarinius apskritai pašalinti.

Įsigaliojus reikalavimui visų pamokų metu švietimo įstaigose besimokantiems vaikams dėvėti apsaugines veido kaukes, mums didelį susirūpinimą kelia tokio sprendimo pagrįstumas, proporcingumas ir atitiktis aukštesnės teisinės galios aktams. Šiuo metu atliekamas išsamus teisinis ir medicininis vertinimas, kokią įtaką toks reikalavimas gali daryti vaikų sveikatai, kokias pasekmes jis gali sukelti.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 53 str. 1 d. įtvirtinta, jog „**valstybė rūpinasi žmonių sveikata ir laiduoja medicinos pagalbą bei paslaugas žmogui susirgus**“. Tai reiškia, kad valstybė (įskaitant tiek Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministrą, tiek ir švietimo sistemos dalimi esančias švietimo įstaigas) privalo užtikrinti, jog vienas iš aukščiausių ir svarbiausių jos interesų bus žmonių sveikata.

Šiuo aspektu Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra nurodęs, jog „žmogaus ir visuomenės sveikata yra viena svarbiausių visuomenės vertybių <...>; **žmonių sveikatos apsauga yra konstituciškai svarbus tikslas, viešasis interesas**, o rūpinimasis žmonių sveikata traktuotinas kaip valstybės funkcija“ (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2020 m. vasario 18 d. nutarimas).

Dėl šios priežasties visos valstybės įstaigos ir institucijos (taigi, ir Jūsų vadovaujama švietimo įstaiga) privalo dėti maksimalias pastangas, kad apsaugotų vaikų sveikatą ir gyvybę. Mūsų vertinimu, skubotai bei neįvertinus tikrųjų galimų neigiamų pasekmių priimtas sprendimas įpareigoti vaikus dėvėti apsaugines veido kaukes ir pamokų metu, aukščiau nurodytą reikalavimą rūpintis žmonių sveikata ir gyvybe grubiai pažeidžia.

Šiuo atveju pabrėžiame tai, jog aptariamasis reikalavimas priimtas visiškai neįvertinus to, koks galėtų būti tokio reikalavimo poveikis vaikų sveikatai, nors būtent tai ir yra pagrindinė visų valstybės įstaigų ir institucijų pareiga – išsamiai išanalizuoti ir įvertinti galimų reikalavimų poveikį vaikų sveikatai. To nepadarius, kyla rizika, jog vien dėl šio reikalavimo vaikams bus sukeltos itin neigiamos pasekmės, dėl kurių atsakomybę turi prisiimti valstybė (taigi, ir Jūsų vadovaujama švietimo įstaiga).

Šiuo metu nustatytas reikalavimas **sukelia grėsmę vaikų sveikatai, kadangi vaikai yra priversti didelę dienos dalį kvėpuoti išskiriamu anglies dvideginiu, kuris turėtų būti laisvai atiduodamas į aplinką, o ne (dėl įpareigojimo dėvėti kaukes) sugrįžti atgal į vaiko plaučius**. Šiuo konkrečiu atveju vaikas turėtų gauti kiek įmanoma daugiau deguonies, tačiau vien dėl įpareigojimo dėvėti apsaugines kaukes tokia situacija tampa ne tik neįmanoma, bet vaikui sukeliama dar didesnė neigiami padariniai. Tai reiškia, kad aptariamasis reikalavimas konkrečiam asmeniui duoda itin neigiamą žalą.

Kaip jau buvo minėta, sprendimas dėl įpareigojimo dėvėti kaukes šiuo konkrečiu atveju nėra pagrįstas jokiais moksliniais įrodymais, ekspertų išvadomis, kompetentingų gydytojų rekomendacijomis ar kitais dokumentais. Dėl šios priežasties

aptariamasis reikalavimas ne tik neturi jokio objektyvaus pagrindimo, tačiau, akivaizdu, net ir prieštarauja bendrosioms žinioms apie fiziologinį kvėpavimo procesą ir su tuo susijusias pasekmes.

Atitinkamai visos valstybės įstaigos ir institucijos (taigi, ir Jūsų vadovaujama švietimo įstaiga) privalo siekti, kad nepaisant nustatyto reikalavimo, vaikams būtų užtikrinta galimybė kvėpuoti deguonimi, o ne anglies dvideginiu. Tuo atveju, jeigu tokia galimybė nebus sudaryta, atsakingi subjektai (taigi, ir Jūsų vadovaujama švietimo įstaiga), dėl tokių veiksmų privalės prisiimti atsakomybę.

Kartu atkreipiame Jūsų dėmesį į tai, kad pagal Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudenciją visais atvejais taikant atitinkamus ribojimus turi būti griežtai paisoma ir konstitucinio **proporcingumo principo**. Šiuo atveju Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra nurodęs, jog „konstitucinio teisinės valstybės principo elementas ir, kaip minėta, viena iš naudojimosi asmens teisėmis ir laisvėmis ribojimo sąlygų yra **proporcingumo principas**, pagal kurį teisės aktais nustatytos ir taikomos priemonės turi būti proporcingos siekiamam tikslui, o asmens teisės negali būti ribojamos labiau, negu būtina teisėtam ir visuotinai reikšmingam, konstituciškai pagrįstam tikslui pasiekti“ (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2020 m. rugsėjo 11 d. nutarimas).

Tai reiškia, kad nustatant aptariamą reikalavimą **privalėjo būti įvertinta ir tai, ar nėra kitų būdų bei priemonių, kaip būtų galima užtikrinti tą patį rezultatą (t. y. COVID infekcijos plitimą) kitomis priemonėmis. Mūsų vertinimu, tokios galimybės egzistuoja: periodiškai vėdinant patalpas, užtikrinant saugų atstumą, naudojant dezinfekcines priemones, dalį užsiėmimų vykdant lauke ir t.t.**

Aptariamam atveju pasirinktas būdas visą atsakomybę perleidžia būtent tėvams, tokiu būdu valstybei (taigi, ir Jūsų vadovaujama švietimo įstaigai) iš esmės siekiant išsisukti nuo pareigos užtikrinti ir apsaugoti vaikų sveikatą. Šiuo atveju būtent Jūs privalote imtis priemonių tam, kad būtų galima užtikrinti vaikų sveikatą, kartu griežtai laikantis aukščiau nurodytų konstitucinių imperatyvų.

Dėl šios priežasties, mūsų nuomone, būtent Jums tenka pareiga imtis kitų priemonių, skirtų aptariamai situacijai suvaldyti, tačiau kartu garantuojant, kad bus maksimaliai apsaugota vaikų sveikata. To neužtikrinus kyla reali grėsmė vaikų sveikatai (vien dėl to, jog vaikai yra priversti didelę dienos dalį kvėpuoti būtent anglies dvideginiu). Todėl valstybė (taigi, ir Jūsų vadovaujama švietimo įstaiga) šiuo atveju privalo imtis kitų priemonių, kurios prisidėtų prie infekcijos suvaldymo, tačiau nedarytų žalos vaikų sveikatai.

Visa tai lemia, kad šiuo atveju **mes kategoriškai nesutinkame su įpareigojimu mūsų vaikams pamokų metu nuolat dėvėti apsaugines kaukes. Toks reikalavimas, mūsų nuomone, yra nepagrįstas jokiais objektyviais tyrimais ir duomenimis, o kartu ir keliantis grėsmę vaikų sveikatai. Dėl šios priežasties Jūsų vadovaujama švietimo įstaiga privalo į tai atsižvelgti bei imtis visų reikalingų priemonių tam, kad mūsų vaikų sveikata būtų maksimaliai apsaugota. To nepadarius, būsime priversti imtis teisinių priemonių pažeistoms teisėms apginti.**

Pabrėžiame, jog toks mūsų prašymas yra nukreiptas išimtinai į tai, jog būtų apsaugoti vaikų interesai, jų sveikata, kartu sukelti jiems kiek įmanoma mažesnę neigiamą poveikį. Manome, jog toks yra tiek Jūsų, tiek ir mūsų tikslas, todėl prašome Jus užtikrinti, kad privalomųjų reikalavimų neigiami padariniai vaiko sveikatai bus kiek įmanoma mažesni, tokiu būdu kartu užtikrinant ir tai, kad jiems nebus padaryta jokia žala.

Dėkojame. Apie priimtus sprendimus prašome mus informuoti el. paštu: .....

Pagarbiai

.....

Vardas, pavardė